

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет іноземної філології

Кафедра німецької філології

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни

Теорія і практика перекладу

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-професійна програма	Мова і література (німецька). Переклад

Силабус навчальної дисципліни «Теорія і практика перекладу» підготовки бакалавра, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітньою програмою «Мова та література (німецька). Переклад».

Розробник: Застровська Софія Олександрівна, кандидат філологічних наук, професор, професор кафедри німецької філології

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри німецької філології протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Зміни до силабусу внесено на підставі рішення засідання науково-методичної комісії факультету іноземної філології
Протокол № 7 від 03 лютого 2022 р.

Силабус навчальної дисципліни перезатверджено на засіданні кафедри німецької філології
Протокол № 10 від 04 лютого 2022 р.

Завідувач кафедри:

(Застровська С. О.)

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки, 035 Філологія, Мова і література (німецька). Переклад, бакалавр	Нормативна навчальна дисципліна
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання – I-II
		Семестр – 2-3
		Лекції – 2 сем – 12 год, 3 сем – 16 год
		Практичні (семінарські) – 2 сем – 20 год, 3 сем – 26 год
		Самостійна робота – 2 сем – 24 год, 3 сем – 42 год
		Консультації - 2 сем – 4 год, 3 сем – 6 год
ІНДЗ: <u>немає</u>	Форма контролю - 2 сем – залік, 3 сем - екзамен	
Мова навчання	Українська/німецька	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Застровська Софія Олександрівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	професор
Посада	професор кафедри німецької філології
Контактна інформація	м. т. 066 3975163
	sofijazastrowska@gmail.com
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Силабус нормативної дисципліни «ТПП» складено відповідно до Наказу МОН України № 869 від 20.06.2019 року «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» та ОПП підготовки бакалавра напряму 035 «Філологія», «Мова і література (німецька). Переклад». Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні поняття перекладознавства та їх використання у практичній діяльності.

2. Пререквізити.

Пререквізити курсу передбачають наявність у студентів базових знань та навичок, які вони отримали та розвинули протягом першого семестру навчання у вузі від початкового рівня А1 до рівня А2. Постреквізитами курсу передбачається опанування студентами низки компетентностей.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «ТПП» є формування та розвиток навичок і вмінь студентів у царині перекладу з німецької мови на українську і навпаки текстів художньої літератури та публіцистики відповідно до структури навчальної дисципліни.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- виробити у студентів навички перекладу та сформувати у них фонові знання в даній галузі та розширити їх лексичний запас;
- виробити у студентів навички письмового і усного перекладу, що включає вивчення лексичних і граматичних особливостей перекладу, принципів перекладацьких трансформацій та інтерпретацій текстів;
- ознайомити студентів з типовими засобами перекладу конструкцій німецької мови, що викликають труднощі та забезпечити вивчення термінологічного апарату з перекладознавства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенті:

повинні знати:

- такі перекладацькі прийоми, як диференціація, конкретизація, генералізація, антонімічний переклад, смисловий розвиток, компенсація втрат, транслітерація, транскрипція, калькування, асиміляція та інші;

- особливості перекладу антропонімів, топонімів, астронімів, назв витворів мистецтва, газет і журналів, інтернаціоналізмів, слів-реалій, композитів.

повинні вміти:

- виконувати однобічний та двобічний переклад з української на німецьку і з німецької на українську мови текстів різних стилів і жанрів у відповідності з загальноєвропейськими рекомендаціями.

Методи навчання та дослідження:

- пояснювально-ілюстративний;
- частково-пошуковий;
- проблемно-пошуковий;
- дослідницький;
- активний;
- інтерактивний.

4. Результати навчання (компетентності). Відповідність компетентностям ОПП.

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні (фахові компетентності):

ФК6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ФК11. Здатність до надання консультацій з дотриманням норм літературної мови та культури мовлення.

ФК13. Здатність володіти екстралінгвальною компетентністю, тобто знаннями про побут, традиції та звичаї, економічні й географічні особливості, а також основні історичні факти німецькомовних країн.

ФК14. Здатність здійснювати письмовий та усний переклад різножанрових текстів із дотриманням лексичної, граматичної, синтаксичної і стилістичної еквівалентності та функціональної адекватності.

ФК15. Здатність володіти різними видами стратегій і методів для здійснення ефективної перекладацької діяльності та прийомами забезпечення якості перекладу (вчитування, редагування, зворотний переклад).

Результати навчання:

ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично

аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН10. Знати норми державної та іноземних літературних мов та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН11. Знати принципи, технології й прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ПРН14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН21. Забезпечувати лексичну, граматичну, синтаксичну і стилістичну еквівалентність та функціональну адекватність у процесі письмового та усного перекладу різножанрових текстів.

ПРН22. Послугуватися різними видами стратегій і методів для здійснення ефективної перекладацької діяльності та прийомами забезпечення якості перекладу (вчитування, редагування, зворотний переклад).

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Разом	Лекції	Практ. заняття	Сам. Роб.	Конс.	Форма контр/бали
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика компетентностей, стратегій і тактик перекладача						10 б.

Тема 1. <i>Компетентності, стратегії і тактики перекладача. Етапи перекладу.</i>	20	4	6	8	2	Л+ПЗ+Д+ТНТ
Тема 2. <i>Перекладацькі трансформації.</i>	21	4	8	8	1	Л+ПЗ+Д+ТНТ
Тема 3. <i>Переклад власних назв.</i>	19	4	6	8	1	Л+ПЗ+Д+ТНТ+МКР
Всього за ЗМ 1	60	12	20	24	4	
Всього за 2 семестр	60	12	20	24	4	
Змістовий модуль 2. Переклад складних слів (іменники, прикметники)						10 б.
Тема 4. <i>Переклад складних іменників.</i>	19	4	4	10	1	Л+ПЗ+Д+ТНТ
Тема 5. <i>Переклад складних прикметників.</i>	19	4	4	10	1	Л+ПЗ+Д+ТНТ+МКР
Всього за ЗМ 2	38	8	8	20	2	
Змістовий модуль 3. Переклад реалій, інтернаціоналізмів						10 б.
Тема 6. <i>Переклад реалій.</i>	17	2	6	7	2	Л+ПЗ+Д+ТНТ
Тема 7. <i>Переклад інтернаціоналізмів.</i>	16	2	6	7	1	Л+ПЗ+Д+ТНТ
Тема 8. <i>Хибні друзі перекладача.</i>	19	4	6	8	1	Л+ПЗ+Д+ТНТ+ПМКР
Всього за ЗМ 3	52	8	18	22	4	
Всього за 3 семестр	90	16	26	42	6	

Разом за 2 і 3 семестр	150	28	46	66	10	30 б.
-------------------------------	------------	-----------	-----------	-----------	-----------	--------------

*Форма контролю: Л – лекції, ПЗ – практичне заняття, Д – доповнення, ТНТ – тренінг наукових термінів, МКР – модульна контрольна робота, ПМКР – підсумкова модульна контрольна робота.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота студентів включає:

- самостійну підготовку до аудиторних практичних занять;
- укладення словника наукових термінів;
- переклад запропонованих текстів з німецької мови на українську та навпаки з зазначенням застосованих перекладацьких трансформацій.

IV. Політика оцінювання

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, яке впливає на нарахування балів за поточне оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням у деканаті.

Політика щодо академічної доброчесності (<https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>):

Списування під час контрольних робіт заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика викладача щодо студента: Студентам можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування врегульований [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#). Згідно встановленого порядку можуть бути визнаними результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю в цілому (але не більше 6 кредитів за навчальний рік), так і його окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачені цим силабусом.

Сумарна кількість балів, яку студент отримує при засвоєнні змістових модулів за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку.

Поточний контроль (маx = 40 балів)			Підсумковий контроль (маx = 60 бал.)		Загальна к-сть балів	
Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3			
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	Сам. Роб.	Екз. Тест (ПМКР)	Усна відпов.	
10	10	10	10	30	30	100

Переведення оцінки в шкалу ECTS та національну шкалу здійснюється за схемою:

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Дуже добре
75 - 81	C	Добре
67 -74	D	Задовільно
60 - 66	E	
1 – 59	Fx	Незадовільно

Поточне оцінювання, яке має на меті перевірку рівня знань студента, здійснюється викладачем протягом семестру на лекційних заняттях у межах змістового модуля. Поточне оцінювання включає в себе поточну роботу студента під час лекційних занять (максимум 10 балів), оцінку самостійної роботи студента (максимум – 10 балів). Максимальна оцінка студента за поточне оцінювання становить 40 балів.

Екзаменаційний контроль, який здійснюється провідним викладачем, має на меті перевірку рівня знань студента під час виконання екзаменаційного тесту (ПМКР) та усної відповіді. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за екзамен (Модуль 3), становить 60 балів, з яких 30 балів – оцінка за ПМКР, 30 балів – за усну відповідь. Якщо студент погоджується з результатом, який він отримав за поточний контроль і написання ПМКР, він має право не складати екзамен в усній формі.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

На завершення навчального курсу студент пред'являє укладений ним словник наукових термінів по курсу. За виконання самостійної роботи нараховується максимально 10 балів.

Критерії оцінювання знань студентів на екзамені

Екзамен складається з двох частин: 1) написання ПМКР (максимум – 30 балів) та 2) усна відповідь (максимум – 30 балів).

В оцінці знань студентів враховується:

- 1) достатність обсягу відповіді (повна, недостатньо повна, неповна);
- 2) обізнаність з основними поняттями, принципами, законами, правилами навчальної дисципліни;
- 3) логічність викладу матеріалу;
- 4) обґрунтованість власних міркувань;
- 5) уміння інтегрувати та диференціювати знання теоретичного матеріалу та застосовувати їх при виконанні практичних завдань.

Відповідь вважається *повною (30 балів)*, якщо студент повністю оволодів матеріалом, обізнаний з усіма поняттями і термінами навчального курсу і адекватно оперує ними під час відповідей на поставлені питання, а також посилається на наукові дослідження з навчальної дисципліни, ознайомлений зі спеціальною літературою; демонструє здатність аналізувати факти, аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками.

Відповідь вважається *недостатньо повною (20 балів)* за умов непоганого володіння знаннями з навчального предмету. Відповідь студента має бути правильною й обгрунтованою. Студент повинен продемонструвати знання теоретичного матеріалу, навички самостійної навчально-пізнавальної діяльності, здатність викладати матеріал в певній логічній послідовності. Допускаються незначні помилки, які не впливають на загальне розуміння викладеного матеріалу.

Відповідь вважається *неповною (10 балів)*, якщо продемонстровані знання з предмету носять фрагментарний і поверхневий характер. Теоретичні і фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Студент обізнаний з літературними джерелами з навчальної дисципліни, але не може дати достатньо критичної їх оцінки; допускає суттєві помилки, які порушують логіку викладення матеріалу.

Екзамен вважається *нескладеним* за умов неправильної або неповної відповіді, яка свідчить про нерозуміння поставленого завдання. Студент не володіє понятійно-категоріальним апаратом, необізнаний з літературою з навчальної дисципліни і допускає грубі помилки у викладенні матеріалу.

Додаткові заохочувальні бали

Студенти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові заохочувальні бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає

профілю курсу. У цьому випадку студент інформує викладача/ів про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених студентом отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

– 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

– 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

– 10 балів – за публікацію статті (статей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

– 15 балів – за перше місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

Здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні (фахові) курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування регулюється Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки і рішенням науково-методичної комісії факультету від 03.02.2022 року, протокол № 7, та витягом з протоколу № 5 засідання кафедри німецької філології від 24 листопада 2020 р.

За умови представлення здобувачами освіти документів (сертифікатів, свідоцтв тощо), що засвідчують отримані результати та відповідають тематиці, обсягу та результатам навчання, які співпадають з ПРН ОК, здобувачі мають право одноразово отримати додаткові бали до семестрового оцінювання однієї дисципліни.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література:

1. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 1 : пер. з англ. / за ред.: Івз Гамбіера та Люка ван Дорслара ; за заг. ред.: О. А. Кальниченко та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2020.
2. Енциклопедія перекладознавства / пер. з англ., за ред. О.А.Кальниченко та Л.М.Черноватого. Том 2. Вінниця : Нова книга, 2020. 276 с.
3. Застровський О. А., Застровська С. О., Зубач О. А., Пасик Л. А. Практикум з перекладу. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 137 с.
4. Застровський О. А. Актуальні питання перекладознавства: метод. розробка для студ. ф-ту романо-германської філол. спец. «Мова та література (німецька)» / Олександр Анатолійович Застровський. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2009. 72 с.
5. Кам'янець В. М. Відтворення німецьких власних назв українською мовою / Кам'янець В. М. // Іноземна філологія. Вип. 111. Л.: ЛНУ, 1999. С. 262-270.
6. Назаркевич Х. Я. Основи перекладознавства = Grundkurs Translatologie: в 2 ч. Ч. 1: Теоретичний курс: навч. посібник / Христина Назаркевич. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 298 с.
7. Огуй О. Д. Актуальні проблеми німецько-українського перекладу / Огуй О. Д. Чернівці: Рута, 2004. 256 с.
8. Теорія та практика перекладу (німецька мова): підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Т. Р. Кияк, О. Д. Огуй, А. М. Науменко. Вінниця: Нова кн., 2006. 592 с.
9. Hansen Gyde. Erfolgreich übersetzen. Entdecken und Beheben von Störguellen / Gyde Hansen. Tübingen: Gunter Narr, 2006. 310 S.
10. Kußmaul Paul. Verstehen und Übersetzen / Paul Kußmaul. Tübingen: Narr, 2007. 217 S.
11. Schneiders Hans-Wolfgang. Allgemeine Übersetzungstheorie. Verstehen und Wiedergeben / Hans-Wolfgang Schneiders. Bonn: Romanistischer Verlag, 2007. 247 S.

Додаткова література:

1. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад / Зорівчак Р. П. Монографія. Львів: Вид-во при ЛНУ, 1989. 216 с.
2. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія / Р. П. Зорівчак. Львів: Видавництво при Львівському державному університеті ЛДУ, 1983. 176 с.
3. Латышев Л. К. Технология перевода / Латышев Л. К. М.: НВИ-Тезаурус, Eco Umberto. Quasi dasselbe mit anderen Worten. Über das Übersetzen / Umberto Eco / aus dem Italienischen von Burkhard Kroeber. München; Wien: Carl Hanser Verlag, 2006. 462 S.
4. Методологічні проблеми перекладу на сучасному етапі / за ред. С. О. Швачко та ін. Суми: СумДУ, 1999. 195 с.
5. Немецко-русский и русско-немецкий словарь «ложных друзей переводчика» / сост. К. Г. Готлиб. М.: СЭ, 1972. 448 с.
6. Krüger-Lorenzen. Deutsche Redensarten und was dahintersteckt / Krüger-Lorenzen. München: Wilhelm Heyne Verlag, 1990. 864 с.
7. Steiner George. Nach Babel. Aspekte der Sprache und des Übersetzens / George Steiner / Deutsch von Monika Plessner. Frankfurt/Main: Suhrkamp, 2004. 487 S.
8. Journal of Translation and Technical Communication Research. URL: [trans-kom - Journal of Translation and Technical Communication Research](#)
9. Übersetzung – Translation - Traduction: ein internationales Handbuch zur Übersetzungsforschung / herausgegeben von Harald Kittel, Armin Paul Frank, Norbert Greiner u.a. Berlin; New York: Walter de Gruyter, 2004. 1060 S.
10. Juma. Das Jugendmagazin. № 3/99.
11. Juma. Das Jugendmagazin. № 2/2001.
12. vitamin de. Das deutsche Jugendjournal. № 31. 2007.
13. vitamin de. Das deutsche Jugendjournal. № 32. 2007.
14. vitamin de. Das deutsche Jugendjournal. № 36. 2008.